

TÖÖVERSIOON

Kooskõlastatud õppenõukogus **28.08.2012a.**

Kooskõlastatud koolinõukogus a.

Kinnitatud

Haridus- ja Teadusministeeriumis

.....

KAAGVERE ERIKOOLI

ARENGUKAVA

2012-2018

Kaagvere, 2012

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1 KOOLI MÕJUTAVAD TEGURID	6
1.1 Kooli üldiseloostus.....	6
1.2 Kaagvere kooli eripära	6
1.3 Hinnang kooli tegevusele 2007 - 2011 aasta prioriteetsetes valdkondades	7
1.4 Ülevaade lähiaja peamistest probleemidest, nende põhjustest ja/või mõjuteguritest.....	9
1.5 Kooli arengut mõjutavad positiivsed ja negatiivsed tegurid	9
1.6 Võimalused.....	10
2 EESMÄRGID JA MEETMED	11
2.1 ÕPPE- JA KASVATUSPROTSESS.....	12
2.2 VÄÄRTUSED JA EETIKA.....	12
2.3 PERSONALIJUHTIMINE.....	13
2.3.1 Personalivajadus ja värbamine	13
2.3.2 Personali kaasamine	13
2.3.3 Personali arendamine ja motiveerimine	14
2.4 KOOSTÖÖ HUVIGRUPPIDEGA	14
2.5 RESSURSSIDE JUHTIMINE	14
2.6 EESTVEDAMINE JA STRATEEGILINE JUHTIMINE	15
3 ARENGUKAVA KOOSTAMISE, TÄIENDAMISE, ELLUVIIMISE, HINDAMISE JA ARUANDLUSE KOORDINEERIMISEKS, UUENDAMISEKS NING KINNITAMISEKS RAKENDATAVAD TEGEVUSED.....	17
ARENGUKAVAS KASUTATUD DOKUMENTIDE LOETELU	18

SISSEJUHATUS

Kaagvere Erikooli arengukava määrab kooliarenduse põhisuunad ja valdkonnad kuueks aastaks, tegevuskava kolmeks aastaks ning arengukava uuendamise korra. Arengukavas on määratletud erikooli pikaajalised arengusuunad ning kavandatud eesmärgid aastateks 2012–2018. Sõnastatud on kooli missioon, visioon, põhiväärtused, tegevusvaldkondade eesmärgid. Kavandatud on meetmed ehk põhimõtted eesmärkide saavutamiseks ning indikaatorid saavutusmäära ja tegevuste mõju hindamiseks. Eesmärkide täitmiseni jõudmist kirjeldavad meetmed ja neist tulenevad lahendamist vajavad ülesanded. Arengukava lisa 1 on rakendusplaan, kus on kirjeldatud eesmärkide saavutamiseks ja ülesannete lahendamiseks vajalikud tegevused ajalisel järjestuses ja eelarvet arvestavalt.

Kaagvere Erikooli arengukava muudatused tulenevad vajadusest viia oma tegevused kooskõlla Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt kehtestatud uute õigusaktide ja arengukava nõuetega. Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus sätestab nõuded, mille eesmärgiks on tagada nii õpilaste kui ka koolitöötajate vaimne ja füüsiline turvalisus ning tervis. Koolikohustuse täitmise parandamiseks on kirjeldatud hariduslike erivajadustega õpilaste toetamise võimalusi, on täpsustatud õpikeskkonnale esitatavaid nõudeid. Justiitsministeeriumi arengukavas on erikoolidel oma roll alaealiste kuritegevuse ennetamisel. Eluuskuste õpetamine üldhariduskoolides, tugivõrgustike arendamine haavatavate laste ja noorte ning nende perekondade jaoks, vaba aja veetmise võimaluste edasiarendamine ja nõustamiskeskuste loomine on alaealiste sõltuvusprobleemide ennetusmeetmed.

Samuti on kooli juhtkonnas toimunud muudatusi millest tulenevalt on kooli arengusuunad ja tegevused ümber sõnastatud.

Arengukava koostamisel on arvestatud Eesti ja Euroopa üldisi arengusuundi alaealiste kuritegevuse vähendamisel ja noorte tervise ning arengu tagamisel.^{1 2} Eesti riigi tulevik, ühiskonnaliikmete toimetulek ja rahulolu sõltuvad suuresti iga elaniku haritusest.³ Lapse sotsiaalseid õigusi tohib piirata ainult seaduslikel alustel ja last arvestavalt, et kindlustada lapse enda areng ning kaitsta kõlblust ja tervist, teiste inimeste õigusi.⁴ Mitte karm karistamine, vaid õigusrikkumiste ärahoidmise meetmed ja koostöö tagavad turvalisuse.⁵ Tegevuskava noorte toimetuleku toetamiseks sh alaealiste õigusrikkumiste ennetamiseks ja vähendamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusalas 2009 – 2011; Haridus- ja

---

1 ÜRO lapse õiguste konventsioon (1989)

2 ÜRO alaealiste kuritegevuse vältimise juhtnõõrid (Riyadh Guidelines, 1990)

3 „Üldhariduse süsteemi arengukava 2007-2013“

4 EV lastekaitse seadus §17 (RT 1992, 28, 370)

5 Vabariigi Valitsuse protokolliline otsus 16.10.2003 aastal "Lapse õiguste tagamise strateegia".
23.augusti 2005 aasta Laulasmaa deklaratsioon

Teadusministeeriumi valitsemisala arengukavast „Tark ja tegus rahvas“⁶; K.-A. Salla, K. Tamm, 2008, Mõjutusvahendite kasutamisest erikoolides ja Sotsiaalhoolekandeseadusele.⁷

Uue arengukava koostamisel on arvestatud kooskõla lähedaste valdkondade strateegiliste dokumentidega: Noortepoliitika ja noorsootöö strateegia aastateks 2006-2013, Õpetajakoolituse arengukava. Tartumaa tuleviku visioonis on maakond 2014 aastaks Eestis parim koht õppimiseks, hea koht elamiseks ja töötamiseks. Mäksa Valla arengukavas on Kaagvere Erikool paikkonna üks tugevusi. Arengukava koostamisel on arvestatud Kaagvere Erikooli koolikompleksi valmimisega 2014. aastal. Tulenevalt lähteülesandest ja uue kooli visioonist on esitatud lähenemisviisid üleminekuks tundeelu ja käitumisraskustega õpilaste õppe- ja kasvatustöö korraldamiseks.

Tuginedes eespool loetletud dokumentidele on kooli arengukava ette näinud rea tegureid, millele tuleks lähiajal senisest enam tähelepanu pöörata:

1. Põhikooli ja gümnaasiumiseadus rakendus täies ulatuses 01. septembrist 2011.a. Seaduse muutused on seotud õppekavaga, õpilaste koolikohustuse täitmisega, hariduslike erivajadustega õpilaste toetamisega, õpilaste vaimse ja füüsilise turvalisuse, tervise tagamisega, väärtelt käituvat õpilase tegudesse sekkumise võimalustega ning põhikooli ja gümnaasiumi lahutamise. **On tõusnud nõudlus pedagoogide kõrgetele ametioskustele.**
2. Formaalhariduse omandamisega kaasnevad meetmed, mis toetavad õpiraskustesse sattunud õpilast. Loodud on piirkondlikke nõustamiskeskusi, üldhariduskoolides tugisüsteeme ja **suureneb loovtegevuse osatähtsus lapse arendamisel.**
3. Noorte toimetuleku toetamiseks, sealhulgas alaealiste õigusrikkumiste ennetamiseks ja vähendamiseks valmis Haridus- ja Teadusministeeriumil tegevuskava aastateks 2009 - 2011⁸, mille sisuks oli:
  - käivitada erikooli rekonstrueerimisprojekt;
  - välja töötada tugiteenuste kirjeldused, õppekasvatustöö individualiseerimise, põhimõtted, meetodid ja võrgustikutöö tegevused;
  - täpsustada personali ressursi vajadus ja pädevus;
  - täpsustada ja kooskõlastada ametkondadega tervisekaitse ja turvanõuded;
  - töötada välja õpilaste erikooli suunamise kriteeriumid ja süsteem;
  - välja töötada erikooli tulemuslikkuse hindamise kriteeriumid;
  - järeelhoolduse korraldamise võimalused.

Osalusuurimuses „Mõjutusvahendite kasutamine erikoolides“⁹ on analüüsitud erikoolide praktikaid mõjutusvahendite süsteemi kasutamisel ja selle tulemusi. Kasvatuse eritingimustega õpilaste koolide probleemid on seotud:

6 Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala arengukava „TARK ja TEGUS RAHVAS“ 2008 - 2011

7 Sotsiaalhoolekande seadus (RT I 1995, 21, 323), jõustunud 1.04.1995

8 Tegevuskava noorte toimetuleku toetamiseks sh alaealiste õigusrikkumiste ennetamiseks ja vähendamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusalas 2009-2011

9 K.-A. Salla, K.Tamm. Mõjutusvahendite kasutamine erikoolides. 2008.

- õpilaskontingendiga;
- koolide töökorralduse ja juhtimisega ning erikoolis valitsevate inimsuhetega kõikidel tasemetel;
- füüsilise keskkonnaga;
- institutsiooni spetsiifikaga.

Seega Kaagvere Erikooli peamine eesmärk on areneda omanäoliseks haridus- ja kasvatusasutuseks nii käitumishäiretega õpilastele kui ka sotsiaalselt hooletussejätud alaealistele, kes on võõrandunud koolist ja kodust, sooritanud õigusrikkumisi. Kool areneb lõimitud tugivõrgustikega kool-kompetentsikeskuseks, kus taastatakse lapse heaolu, turvatunde ja tervis. Kooli ülesandeks on toetada õppijate arengut professionaalsete koolitöötajate, ning kaasaegse õpi- ja elukeskkonna toel töö- ja ühiskonnaelus vajalike teadmiste, oskuste ja hoiakute ning valmisolekute kujunemiseks kasutades selleks süsteemselt nii haridusvaldkonna, sotsiaalvaldkonna kui tervishoiuvaldkonna meetmeid. Kooli üheks ülesandeks on võimaluste piires lastevanemate ja kodu nõustamine.

Peatükk I „Lähiajal kooli mõjutavad tegurid“, kajastab kooli hetkeolukorda. Käsitletud on nii sise- kui ka väliskeskkonnast tulenevaid mõjusid. II peatükk toob välja üldeesmärgid, missiooni ja visioonini ning lähenemisviise eesmärkideni jõudmiseks.

Arengukava koostamises osalesid kooli arendusrühm, kooli töötajad ja koostööpartnerid.

1 KOOLI MÕJUTAVAD TEGURID

1.1 Kooli üldisloomustus

Kaagvere Erikool on registreeritud valitsusasutuste ja valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste registris 06.03.1999. aastal registrikoodiga 70004471, asukohaga Kaagvere, Mäksa vald, 62302 Tartumaa. Kaagvere Erikool on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav põhikool kasvatuseritingimusi vajavatele õpilastele. Kool tegutseb põhimääruse ja arengukava alusel. Alaealisi vanuses 10-17 aastat suunab erikooli alaealiste komisjon kohtumääruse või kohtuotsuse alusel. Erandkorras taotletakse kohtult tähtaja pikendamist või erikoolist ennetähtaegset vabastamist. Koolis õpivad ainult tütarlapsed.

1.2 Kaagvere kooli eripära

Kogu erikooli õppe- ja kasvatustöö korralduse keskpunktis on töö õpilase arengut mõjutavate teguritega: tervis, kodu, suhted, õppimis- ja elamisoskused.

- Õppetöö toimub põhikooli riikliku õppekava ja lihtsustatud õppekava alusel koostatud kooli õppekava järgi. Igale õpilasele rakendatakse vajadusel õpivõlgnevustega toimetulekuks ja õpioskuste arendamiseks võimetekohast individuaalset õppekava.
- Lisaks teadmispõhisele õppele sisaldab õppekava laiendatud praktilist õpet kodunduse-, käsitöö ja üldtöö vilumuste omandamiseks, sotsiaalsete oskuste kujundamiseks, elukutsevalikuks ja eelkuteõppes osalemiseks.
- Kooli õppekava pädevusi toetavad loovtegevused, tervistav liikumine, haridusprogrammid ja õppekäigud (muuseumid, kultuuriväärtuslikud ja looduskaunid kohad, seikluspargid ja vabaaja veetmise keskused).
- Koolis tegutsevad järgmised hariduslike erivajadustega õpilaste klassid ja rühmad: käitumisprobleemidega, õpiraskustega ja lihtsustatud õppel olevatele õpilastele. Väikeklassid autismi spektrihäiretega, aktiivsuse- ja tähelepanuhäiretega või sõltuvushäiretega õpilastele.
- Õpilase arengut ja toimetulekut koolis toetavad tugisüsteemid. Õpilasele tagatakse koolis vähemalt eripedagoogi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus. Kord õppeaastas toimub arenguvestlus, kus osalevad õpilane, lapsevanem, kooli esindaja (tugispetsialist), õpilase elukohajärgse valla- või linnavalitsuse esindaja. Tugisüsteem aitab kaasa lapse eakohasesse ellu taaslülitumisele: tervise, normaalse minapildi taastamine, õppimise juhendamine, vanematega suhete parandamine, vaba aja sisustamise võimaluste avardumine, enesejuhtimine, riskiolukordadega toimetulek, põhiväärtuste korrigeerimine.
- Õpilaste resotsialiseerumiseks viiakse läbi erinevaid haridusprogramme (kino, teater, kontserdid, teaduspark jne) ja individuaalseid sotsiaalprogramme (treeningud, noorte laagrid, huvikoolid jne).
- Tervishoiualane töö toimub tugispetsialisti, perearsti ja eriarstide koostöös.
- Õpilastele on tagatud pidev järelevalve.

1.3 Hinnang kooli tegevusele 2007 - 2011 aasta prioriteetsetes valdkondades

Kaasaegsete õppe-, arengu- ja elutingimuste loomine koolist kõrvalejäänud ning korduvalt õiguskorda rikkunud õpilastele põhihariduse omandamiseks.

Eelmisest sajandist pärit Kaagvere Erikooli õppe-arenduslik keskkond vajas riiklikul tasandil sekkumist. Haridusministeerium otsustas 2006. aastal renoveerida Riigi Kinnisvara AS-i kaasabil ühena riigikoolidest Kaagvere Erikool. Renoveerimise ajakavas oli 2007.a lähteülesande esitamine, 2008.a ülekolimise ajutisse elu- ja õppehoonesse. Aastal 2009 otsustas Haridus- ja Teadusministeerium ehitada uus peremajadest koosnev koolikompleks. Mäksa vallavolikogus otsustati 18.04.2011 maavanema heakskiidu alusel kehtestada Kaagvere uue koolikompleksi ja lähiala detailplaneering. Planeeringuga oli antud ehitusõigus uue 2. korruselise koolihoone ja kuni 5 pereelamu tüüpi õpilaskodu püstitamiseks. Hoonetekompleks eraldatakse piirdega ümbrusest, ühendatakse tehnoseadmete ühisevõrkudega ning uue kooli tarbeks rajatakse uus teeühendus. Alates 2011 septembrist oli selge, et ehituseelarvet tuleb oluliselt kärpida ja sellest tulenevalt esitati uus lähteülesanne koos ruumiprogrammiga.

Ajutises elu- ja õppehoones elamiseks ja õppetööks vajalikku ruumipuudust aitavad mõnevõrra leevendada perioodil nov.2007- jaan.2011.a. läbi viidud projekti „Kasvatuse eritingimusi vajavate tütarlaste ja maanoorte õpi- ja arengukeskkonnaparandamine“ raames renoveeritud endised mõisa keldrihooned. Nendes hoonetes asub kooli Loovusteabekeskus, rajatud on ruumid tööks looduslike materjalidega ning teiste käeliste tegevuste läbiviimiseks. Projekti rahastajaks olid Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismid.

Kooli ehitusega seonduvad viivitused on oluliselt tõstnud nii füüsilise keskkonna kui ka vaimse turvalisuse riske.

Eelduste loomine õiguskorda rikkunud laste resotsialiseerumiseks ja elus edasijõudmiseks.

Perioodil 01.02.2007-30.10.2008 viidi läbi projekt nr 1.01.01.06-0499 „Kasvatuse eritingimusi vajavate õpilaste resotsialiseerimine ühiskonda“, mida rahastas Euroopa Sotsiaalfond pea 4 miljoni krooniga. Projekti käigus täiendati erikoolide töötajate (Kaagvere, Tapa, Puiatu erikoolid) ametialaseid ja sotsiaalseid oskusi. Kooli töötajad otsisid alternatiivseid võimalusi erikoolide kasvandike vaba aja sihipärasteks tegevusteks (ühised laagrid, matkad, mitmesugused sportlikud-seikluslikud tegevused jne). Projekti raames kujundati õpilaste personaalne tugisüsteem, mille keskmes on õpilane ja sotsiaalpedagoog, kes aitab leida võimalusi probleemide lahendamiseks ja resotsialiseerumise eesmärkide saavutamiseks. Sotsiaalpedagoog koostab õpilasele kuritegeliku ja agressiivse käitumise, sõltuvusainete tarbimise ja koolist väljalangevuse vähendamiseks koolipõhiseid sekkumisprogramme, koordineerib õpilasega seotud täiskasvanute koostööd ning viib läbi tegevusi lapse heaolu ning turvalisuse suurendamiseks koolis ja väljaspool kooli.

Kuigi projektidest võtsid osa mitmed kooli spetsialistid, on tulemustest veel vara rääkida, kuna paljud osalejad lahkusid koolist või jäid lapsehooldus puhkusele. Seega on lähiajal vajalik luua tingimused personali stabiliseerimiseks ja saadud teabe süstemaatiliseks rakendamiseks.

Vanemate ja koostööpartnerite kaasamine koostöövõrgustikesse, et vähendada noorte õigusrikkujate sotsiaalsed tõrjutust.

Projekti käigus kaardistati õpilaste resotsialiseerimise parimad kogemused koostööst alaealiste komisjonidega, kohalike omavalitsuse lastekaitse ja sotsiaaltöötajatega, kutsekoolidega, vanematega. Õpilaste töökarjääri kavandamiseks toimusid töötoad, kutsekoolide külastamine, töövarjupäevad, eelkutsõpe, töökohtadel individuaalne väljaõpe.

Lapse lähima võrgustiku liikmed (vanemad, kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja, alaealiste komisjoni liige, kooli personaalnõustaja) osalesid õpilase arenguplaani koostamises, sotsiaalpedagoogilise rehabilitatsiooniprotsessi kavandamises, kulgemises, hindamises, õpilase koolist lahkumisel üleminekuplaani koostamises.

Arenes koostöö eriarstidega (dermatoveneroloog, günekoloog, psühhiaater) lapse tervise taastamiseks ja tervisekäitumise kujundamiseks.

Edaspidi on õpilase mõjutusvahendi kohaldamise valikul vajalik arvestada süsteemselt õpilase isiksust, kinnistunud positiivset käitumismustrit, rikkumise raskusastet ja korduvust. Konsultatsioonid lapsevanematele ja/või õpilasega lähedalt seotud inimestele (nt hooldaja, vanavanemad jms) peavad toetama kooli kasvatuslikke taotlusi, aitama parandada suhteid lähedastega, aitama muuta vanemate kasvatuspraktikat.

Organisatsioonikultuuri ja kooli töötajate ning meeskonnatöö arendamine

Õpilase sotsiaalsete oskuste arendamine oli täienduskoolitustel läbiv teema. Koolitöötajad läbisid täienduskoolitusi pedagoogilis-psühholoogiliste pädevuste tõstmiseks, indiviidi ja kollektiivi koostöökeskse lähenemise oskuse parandamiseks, riigikeeleoskuse taseme hindamiseks. Sotsiaalpedagoogid õppisid õpilase loovuse arendamist, karjäärinõustamist, rehabilitatsioonialaste tegevuste korraldamist, järelvalveprotsesside teostamist, rühmatöö läbiviimist ja noortega seotud seadusandlust. Erikoolide töötamise kogemusi vahetasid töötajad kolleegide juures Soomes, Lätis, Poolas, Leedus, Hollandis ja Inglismaal.

Kooli sotsiaalse kliima parandamiseks toimusid supervisioonid, mis aitavad tõsta töötajate ametialaseid pädevusi, oskust end analüüsida ja reflekteerida ning vähendada läbipõlemisriski. Kooli juhtimise ja toimetuleku parandamiseks toimus organisatsiooni struktureerimine ja infosüsteemi arendus, mille abil tuli juhtida tähelepanu probleemide äratundmisele, nende lahendusstrateegiate väljatöötamisele ja tagasisidele. Täpsustavad ametijuhendid pidid soodustama tööprotsesse. Koostati uus kodukord, erinevate protseduuride haldus- ja menetlemisjuhised.

Vaatamata mitmetele uuendustele, on kooli dokumentatsiooni omavaheline kooskõla ja seotus strateegiatega nõrk, dokumendid sisaldavad suures osas arengupsühholoogiaalast teooriat, on ülereguleeritud ja paljusõnalised ning soodustavad liigset bürokraatiat.

Kooli töötajate toetamine tööpingetega toimetulekuks, et parandada HEV õpilaste õppekasvatustöö kvaliteeti.

Perioodil 01.09.2009-31.03.2011.a. viidi läbi projekt „Riskilastega töötavate tugispetsialistide ja õpetajate tööpingetega toimetuleku süsteemi väljatöötamine“ koostöös Tapa Erikooliga, Vaeküla Kooliga, Haridus- ja Teadusministeeriumiga ning Tervise Arengu Instituudiga.

Projekti tegevuste käigus töötati välja uue töötaja sisseelamisprogramm, et toetada uue töötaja käitumist vastavalt ametirollile ning arendada tema sotsiaalsed kompetentsust koolide meeskonna- ja võrgustikutöös. Käivitati järjepidev töötajate superviseerimine, et tagada turvaline koolikeskkond ja ära hoida tööstress. Piloteeriti koolisisest juhtumikorraldust (kovisiooni), et parandada õpetajate ja tugispetsialistide enesejuhtimist ja oskust koos õppida. Tugevdati HEV koolide töötajate omavahelist koostööd ning koosõppimist.

Kooli olustiku moodustavad sellised faktorid nagu pedagoogide üldine rahulolu oma tööga, pedagoogide omavaheline suhtlemine ning see, kuidas koostööd tehakse ja üksteisele abi osutatakse, juhtimise kvaliteet- kui oluliseks peetakse kaasamist ja osalusdemokraatiat ning milline on pedagoogide autonoomsus, koolis valitsev sisekliima ning kolleegidevaheline usaldus. Kõike eelnimetatud püüti projekti käigus parandada, kuid paljud projektis osalejad on koolist lahkunud või jäänud lapsehoolduspuhkusele.

1.4 Ülevaade lähiaja peamistest probleemidest, nende põhjustest ja/või mõjuteguritest

Ühiskonna tasandil mõjutasid haridussüsteemi üldine majanduslangus, seaduste kiire muutumine, tehnoloogia kiire areng. Väärtushinnangute muutumine ühiskonnas rõhutab vajadust enam pöörata tähelepanu haridusele, laste heaolule ja turvalisusele. 2009.aasta alguses vallandunud majanduskriisi taustal on suurenenud oluliselt riskilaste arv. Sotsioloogiadoktor Judit Strömpl tõdeb: "Täna laste heaolu pealt kokkuhoitu eest tuleb homme maksta sajakordset tasu."

1.5 Kooli arengut mõjutavad positiivsed ja negatiivsed tegurid

A. Negatiivsed:

- **Kooli füüsiline keskkond on vananenud ja kaasajanõuetele mittevastav.**
- **Erikooli töötajatel on erinev praktika ja suhtumine õpilastega tegelemisse, mistõttu tehakse nõudmistes õpilastele järeleandmisi ning reageeritakse ebajärjepidevalt. Regulaarne infovahetus ja meeskonnatöö aitab kaasa õpilaste ühetaolisele kohtlemisele.**
- **Juhtkonnapoolse üheselt mõistetava töötajate motiveerimise, personali kaasamise ja koolituskava puudumine.**
- **Piisavalt pole arvestatud, kirjeldatud ja reguleeritud koolis töötavat multidistsiplinaarse meeskonna koostööd.**
- **Võrgustikutöö vajab väljaspool kooli kokkuleppeid õpilaste vanematega, kohaliku omavalitsuse spetsialistidega, teiste haridusasutustega, tervishoiuasutustega, sellest johtuvad bürokraatlikud tõkendid ja liigne aja- ning ressursside kulu.**
- **Erikooli õpilaste arv on kõikuv õppeaasta jooksul.** Kevadel suureneb õpilaste arv järsult, mis toob kaasa väljakutseid õppe- ja kasvatustöö korraldamisel ja personali planeerimisel.
- **Õpilased on erineva tervisliku seisundi, vanuse, hariduse- ja arengutasemega, mis raskendab kõikide õpilaste ja nende individuaalsete huvide ja vajaduste arvestamist.**

- käitumisraskustega laste seas suureneb jätkuvalt psühhiaatriliste diagnooside osakaal;
- Õpilase käitumises ja suhtumises midagi muuta ning püsivalt positiivset saavutada, läheb aega vähemalt pool aastat, kuid keerulise diagnoosi korral veelgi kauem;
- suured vastuolud on lapse õiguste ning kohustuste, arusaamade, karistuse ja innustamise tagamisel ja võimaldamisel.
- Ühiskonnas levivad müüdid ja meediakajastused on negatiivselt mõjutanud kooli mainet.

B. Positiivsed:

- **Soodne ja looduskaunis asukoht** iidses mõisapargis haridusasutusele, kus õpilase arengu igakülgseks toetamiseks rakendatakse haridus-, sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna meetmeid.
- **Tartu lähedus** aitab kaasa kvalifitseeritud töötajate leidmise ja koostöö arengut erinevate tugispetsialistidega.
- **Projektipõhised arendustegevused aitavad tasakaalustada eelarvet ja** loovad võimalusi mitmekesisteks tegevusteks (spetsialisti-, käitumis- ja mõjutamisteenuste arendamiseks, õppetunniväliste oskuste arendamiseks ja vaba aja sihipäraseks hõlmamiseks)
- **Esmatasandi võrgustikupõhine meeskonnatöö** toetab õpilase arenguvõimalusi.
- **Karjäärinõustamine ja tööoskuste õppimise programmid koostöös kutsekoolidega.**
- **Koolis on tööl ajaloolise mäluiga töötajaid, kes jätkuvalt panustavad kooli arenguks.**
- Iga õpilase käitumisele ja eripärale lähenetakse individuaalsete sekkumisviisidega.
- Hea koostöö psühhiaatriateenuse kättesaadavuse arendamisel.

1.6 Võimalused

- Kaagvere Erikooli uue koolikompleksi ehitamine on võimaluseks luua tingimused koolist eemaldunud ja õiguskorda rikkuvatele lastele ühiskonda resotsialiseerumiseks.
- kool-kompetentsikeskuse areng loob soodsad võimalused kiiresti kättesaadavateks mitmetasandilisteks sekkumisviisideks;
- tulemuslik koostöö ülikoolidega pedagoogilise-, sotsiaal- ja psühholoogia valdkondades tagab professionaalse personali olemasolu.

2 EESMÄRGID JA MEETMED

VISIOON 2018

Kaagvere Erikool on tunnustatud tundeelu- ja käitumisprobleemidega õpilaste kool-kompetentsikeskus.

MISSIOON

Koostöös haridus-, sotsiaal- ning tervishoiuvaldkonna professionaalidega loome sobiva töö-, elu- ja arengu keskkonna.

PÕHIVÄÄRTUSED:

- AUSTUS – pean lugu viisakast ja inimväärsest suhtlemisest.
- TEOTAHE - Olen ettevõtlik, tegutsen läbimõeldult, viin alustatu lõpuni.
- KOHusetunne - Võtan vastutuse, pean kokkulepetest kinni.
- AUSUS JA USALDUS - Tunnistan oma vigu, annan võimaluse vigu parandada. Tean, et keerulistes olukordades võin toetuda kaaslasele.
- KOOSTÖÖ - Edastan olulise teabe konstruktiivselt. Arvestan erinevate arvamustega. Põhjendan oma otsuseid. Tegutsen kooskõllaliselt.
- HOOLIVUS ja TOETUS - Märkan ja toetan abivajajat. Tunnustan head ja õiget.
- JÄRJEPIDEVUS – Iga takistus on mulle ületamiseks. Järgin meie kooli häid traditsioone. Olen nõudlik kokkulepete osas nii enda kui ka teiste suhtes.

PÕHIEESMÄRK - ÕPILASE ARENG

Kaagvere Erikooli õpilane tunneb oma võimeid ja ühiskonnas aktsepteeritud toimetulemise võimalusi ning kasutab neid oma arengu huvides.

Indikaatorid:

- õpilaste omavoliliste lahkumiste arv aastas <10 juhtu
- omavoliliste lahkumiste kestvus on alla 3 päeva
- koolisisese tasemetöö keskmine hinne on 3,5
- põhikooli lõpueksamite keskmine hinne 3,5
- igal õpilasel on üks kindel huviring
- õpilaste hõivatus koolis erinevate loovtegevustega on 100%
- vägivalda juhtumite arv aastas on < 10
- kooli kodukorra rikkumiste arv päevas < 1
- koolist lahkunud õpilaste sotsiaalne hõivatus on 85%

2.1 ÕPPE- JA KASVATUSPROTSESS

Meede 1. Kujundav hindamine on läbiv tagasisidestamise viis nii õppe- kui ka kasvatustegevuses, tagades õpilasele motiveeriva teadmise tema arengust ja võimalustest.

Ülesanne 1.1. Sätestada kooli õppekavas õpilaste eripära arvestavad hindamise alused, sh kujundava hindamise põhimõtted ja kriteeriumid.

Ülesanne 1.2. Töötada välja ja rakendada õpilase arengu hindamise metoodilised mudelid õppe- ja kasvatustegevuses tuginedes kooli hindamise korraldusele.

Ülesanne 1.3. Korraldada õpilaste enesehindamine pideva protsessina, kujundamaks adekvaatse enesehindamise oskust.

Meede 2. Korraldada koolis paindlik õppekorraldus, mis arvestab õppetasemeid, õppekava toetavate programmide rakendamist ja tugiteenuste kättesaadavust kogu õppepäeva jooksul.

Ülesanne 2.1. Tagada õpilaste õpi- ja eluruumidesse paigutamine vastavalt õpi- ja arengutasemetele.

Ülesanne 2.2. Struktureerida tunni- ja päevakava mitmekesiste õppekava ja arengut toetavate tegevuste paindlikuks läbiviimiseks.

Meede 3. Arvestada õppemeetodite kasutamisel õpilase võimeid ja eripära.

Ülesanne 3.1. Õppetundides kasutatakse erinevaid õpimudeleid, –tehnikaid ja –strateegiaid.

Meede 4. Kooli tugisüsteem tagab igale õpilasele individuaalse võrgustikupõhise toetuse.

Ülesanne 4.1. Juhtumikorraldusnõukogu tagab individuaalsusest tuleneva tugiteenuste süsteemse rakendamise ja tulemuste seire.

Ülesanne 4.2. Tõhustada esma- ja teisetasandi võrgustiku koostööd õpilase arenguplaani elluviimisel.

2.2. VÄÄRTUSED JA EETIKA

EESMÄRK: Meie koolikultuur on põhiväärtuste peegel

Indikaatorid:

- 90% töötajate algatustest on ellu viidud
- Töötajate kriitiliste märkuste arv teise töötaja aadressil õpilaste juuresolekul on aastas vähem kui 2 märkust
- 95% õpilastest on üles näidanud huvi ja osalenud kooli tegevustes
- Ebakorrektsel käitumisele on koheselt ja sobivalt reageeritud
- Kõikidele ebakorrektsel käitumise juhtudele on koheselt ja sobivalt reageeritud
- Õpilase ebasobivad märkused täiskasvanute aadressil näitab kahanevat trendi
- Töötajate ebasobivad märkused õpilaste aadressil puuduvad

Meede 1. Tagada oma tegevustes kooskõla kooli dokumentatsioonis kajastatud põhiväärtuste ja eetika põhiprintsiipide ning „kooli hea tava reeglitega“.

Ülesanne 1.1. Motiveerida läbi märkamise ja tunnustamise tegevusi, mis on läbi viidud kooli heataava reeglite ja põhiväärtuste kohaselt.

Ülesanne 1.2. Suunata ja nii õpilasi kui ka töötajaid tegema otsuseid kooskõlas kokkulepitud põhiväärtustega.

2.3.PERSONALIJUHTIMINE

EESMÄRK: Kaagvere erikool on professionaalsete töötajatega „õppiv kool“, kus koostöös viiakse ellu õpilase arengueesmärgid.

Indikaatorid:

- 90% töötajatest vastab kvalifikatsiooni nõuetele.
- tööalase koolituse läbinud töötajaid aastas 100%.
- sisekoolitustest võtab osa 95 % töötajaid.
- 95% pedagoogide töö tulemustes kajastuvad õpilase positiivsed arengutrendid.
- 95% töötajaist on kutsekindlad ja ei lahku erikoolist enne 5 aastat.
- õpilasele kinnitatud arenguplaan on 85% ulatuses tulemuslik ja mõjus.
- personali rahulolu töökorraldusega on rahuldav.
- partnerite rahulolu personali koostöö osas on hinnatud heaks.

2.1.1 Personali vajadus ja värbamine

Meede 1. Kaagvere Erikooli personalipoliitika soodustab tegevuste järjepidevust, tulemusi ning nende mõju optimaalse koosseisuga.

Ülesanne 1.1. Korraldada personali värbamissüsteem arvestades kooli põhivajadusi ja -väärtusi.

Ülesanne 1.2. Luua tingimused kooli kujunemiseks tunnustatud üliõpilaste praktikabaasiks potentsiaalsete töötajate ettevalmistamisel ja värbamisel.

Ülesanne 1.3. Hoida personali koosseis stabiilse ja optimaalsena prioriteetsete tegevuste määratlemise kaudu.

2.1.2 Personali kaasamine

Meede 1. Tagada otsustusprotsessis iga töötaja kui oma valdkonna spetsialisti arvamuse ja nõuannete avatud kajastamist.

Ülesanne 1.1. Rakendada aruteludeks erinevaid koostöö ja info edastamise vorme.

Ülesanne 1.2. Kaasata töötajaid tööprotsesside kirjeldamisel ning dokumentide koostamise töörühmadesse.

Ülesanne 1.3. Korraldada probleemsituatsioonide lahendamine covisioonides.

Ülesanne 1.4. Tagada personalile regulaarsed supervisioonid.

2.1.3 Personali arendamine ja motiveerimine

Meede 1. Toetada personali professionaalset arengut ja tulemuste kvaliteeti planeeritud koolituskavaga.

Ülesanne 1.1. Korraldada personali enesehindamise süsteem ja arenguvajadusi toetavad tegevused.

Ülesanne 1.2. Rakendada koolituskava koostamisel kokku lepitud põhimõtteid, mis tagavad kooli põhieesmärkide tõrgeteta täitmise.

Meede 2. Kaagvere Erikooli motivatsioonisüsteem soodustab töötajate kutsekindlust ja töötulemuste saavutamist.

Ülesanne 2.1. Rakendada uuele töötajale sisseelamisprogrammi.

Ülesanne 2.2. Rakendada tulemusi väärtustav tasustamine.

Ülesanne 2.3. Töötada välja statuudid töötajate tunnustamiseks.

2.2 KOOSTÖÖ HUVIGRUPPIDEGA

EESMÄRK

Koostöö huvigruppidega soodustab järjepideva ja mitmekülgse toetuse õpilase ja kooli arengule.

Indikaatorid:

- erinevate huvigruppide rahulolu kooli tegevusega on hinnatud heaks
- meediakajastused on positiivsed ja informatiivsed.
- 20% võrra on suurenenud huvigruppide poolt algatatud tegevuste ja panuste maht.
- lepingust tulenevad kohustused on täidetud õigeaegselt ja korrektselt.

Meede 1. Rakendada erinevaid koostöövorme tõhustamaks ühiste eesmärkide elluviimist ja kooli maine paranemist.

Ülesanne 1.1. tagada asjakohase ja õigeaegse info kättesaadavus kõikidele huvigruppidele.

Ülesanne 1.2. Tõhustada kontakte sarnase sihtrühma koolidega

Ülesanne 1.3. Kajastada ühistegemisi meediakanalites.

2.3 RESSURSSIDE JUHTIMINE

EESMÄRK: Kooli ressursside kasutamine on optimeeritud, paindlik ja vajaduspõhine

Indikaatorid:

- tegevuskavaga määratletud eesmärgid on kaetud ressurssidega

- 90% tegevustest on ellu viidud
- elektritarbimise maht on vähenenud 3%
- projektidega saadavad lisavahendid moodustavad aastas 10% eelarvest
- 2014 valmib uus koolikompleks

Meede 1. Kooli eelarvejaotus tagab prioriteetsete tegevuste elluviimise.

Ülesanne 1.1. Määratleda ja rakendada eelarvekujundamise põhimõtted.

Ülesanne 1.2. Sisehindamise käigus ilmnenud uute tegevuste vajadusi hinnatakse mõjuulatuse ja ressursside mahuga.

Meede 2. Materiaaltehniline baas tagab turvalise ja nõuetele vastavad töö-, õpi-, ja elamistingimused.

Ülesanne 2.1. Tagada perioodiline seire töökeskkonna nõuete täitmiseks.

Ülesanne 2.2. Korraldada haldusülesannete sujuv ja tõrgeteta üleandmine RKAS-le.

Meede 3. Turvalise õpi-, elamise ja töökeskkonna tagab uus koolikompleks, mis vastab perekeskele hajutatuse mudelile.

Ülesanne 3.1. Jätkata koostööd koolipidaja ja RKAS-ga uue koolikompleksi sisu ja taristu kooskõlaliseks valmimiseks.

Ülesanne 3.2. Kaasata kooli kompleksi vajaduste määratlemisel kooli töötajaid ja eksperte.

Meede 4. Koolis tagatakse füüsiline ja vaimne tervis komplektsete meetmetena.

Ülesanne 4.1. Korraldada Kooli tervishoiu- ja psühholoogilise ning psühhiaatrilise teenuse kiire kättesaadavus.

Ülesanne 4.2. Koolis on pidevalt tagatud koolikiusamise ja vägivalla ärahoidmise ning vähendamise programmide rakendamine.

Ülesanne 4.3. Õpilasele kohaldatavad piirangud on õiguspärased ja proportsionaalsed

Meede 5. Tagada koolis toimiv infosüsteem ja kaasaegne IT rakendus

Ülesanne 5.1. Tagada infovahetuseks sobiv tehniline baas

Ülesanne 5.2. Määratleda ja rakendada infosüsteemide kasutamise korraldus

Ülesanne 5.3. Korraldada infosüsteemide kasutamise koolitused.

Ülesanne 5.4. Tagada töötajatele IT alane tugi.

2.4 EESTVEDAMINE JA STRATEEGILINE JUHTIMINE

EESMÄRK: Välja töötatud strateegiad on mõjusad ja tõhusad ning tagavad tulemustes kvaliteedi.
--

Indikaatorid:

- planeeritud tegevused on 90% ulatuses ellu viidud

- alusdokumendid on otseses seoses strateegiliste dokumentidega.
- arengukava ja tegevuskava on kinnitatud
- sisehindamise aruanne kajastab positiivseid arengutrende ja tegevuste mõju

Meede 1. Luua eeldused kvaliteedijuhtimiseks

Ülesanne 1.1. Tagada koolis toimiv sisehindamissüsteem.

Ülesanne 1.2. Optimeerida kooli töökorralduslike dokumentide mahtu ja sisu.

Ülesanne 1.3. Kaasata uuenduste ja vajalike otsuste hindamisel kooli töötajaid ja teisi partnereid.

Ülesanne 1.4. Muuta enesehindamine töö loomulikuks ja igapäevaseks osaks.

3 ARENGUKAVA KOOSTAMISE, TÄIENDAMISE, ELLUVIIMISE, HINDAMISE JA ARUANDLUSE KOORDINEERIMISEKS, UUENDAMISEKS NING KINNITAMISEKS RAKENDATAVAD TEGEVUSED.

- Kooli Arengukava kinnitab Haridus- ja Teadusministeerium vastavalt kehtestatud korrale.
- **Arengukava koostamise, täiendamise, elluviimise, hindamise ja aruandluse eest vastutavaks on direktor.**
- Arengukava elluviimise kaasab kooli koolipidaja esindajad, kooli hoolekogu ja õppenõukogu liikmeid, lastevanemate ja huvigruppide esindajaid.
- **Kool esitab HTM üldharidusosakonda iga aasta eelmise aasta tegevuskava täitmise aruande arengukavas ja rakendusplaanis esitatud üheaastaste eesmärkide saavutamise ning meetmete tulemuslikkuse kohta, mis on majandusaasta aruande tegevusaruande osa.**
- Vajadusel teeb kool ettepanekuid muudatuste sisseviimiseks. Arengukava muudatused esitab direktor õppenõukogule juunis, koolinõukogule augustis. Arengukava muudatused kinnitab Haridus- ja Teadusminister.
- Arengukava täitmise aruannete koostamisse kaasatakse koolipidaja esindajaid, koolinõukogu ja õppenõukogu liikmeid, lastevanemate ja huvigruppide esindajaid.
- **Kool analüüsib ja täiendab arengukava igal aastal juunist kuni augustini**

ARENGUKAVAS KASUTATUD DOKUMENTIDE LOETELU

1. „Üldhariduse süsteemi arengukava 2007-2013“
2. "Kasvatuse eritingimusi vajavate õpilaste koolide kontseptuaalsed alused" HTM ministri 19. detsembri 2008. a käskkiri nr 1570
3. ÜRO lapse õiguste konventsioon (1989)
4. ÜRO alaealiste kuritegevuse vältimise juhtnöörid (Riyadh Guidelines, 1990)
5. „Üldhariduse süsteemi arengukava 2007-2013“
6. Sotsiaalhoolekande seadus (RT I 1995, 21, 323), jõustunud 1.04.1995
7. EV lastekaitse seadus §17 (RT 1992, 28, 370)
8. Vabariigi Valitsuse protokolliline otsus 16.10.2003 aastal "Lapse õiguste tagamise strateegia". 23.augusti 2005 aasta Laulasmaa deklaratsioon
9. Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala arengukava „TARK ja TEGUS RAHVAS” 2008 - 2011
10. Põhikooli ja gümnaasiumiseadus. Vastu võetud 09.juuni 2010. RK, RT, 05.07.2010,41,240.
11. Täiendatud alaealiste kuritegevuse vähendamise arengukava aastateks 2007-2009 ja selle rakendusplaan aastateks 2008-2009 VV korraldus 05.2008 nr 225
12. Narkomaania ennetamise riiklik strateegia aastani 2012 VV 22.04.2004 protokolliline otsus
13. "Väärt elu haritud maal" Tartumaa arengustrateegia 2014 aastani
14. MINA JA MÄKSA – MÕNUSALT KOOS! Mäksa valla arengukava aastani 2026
15. Haridus- ja Teadusministeeriumi kiri 25.09.2009 kiri nr 3.2-2/10958
16. Tegevuskava noorte toimetuleku toetamiseks sh alaealiste õigusrikkumiste ennetamiseks ja vähendamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusalas 2009-2011
17. K.-A. Salla, K.Tamm. Mõjutusvahendite kasutamine erikoolides. 2008.
18. Põhikooli riiklik õppekava, VV määrus 17.01.2011
19. Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava (abiõppe õppekava). Vastu võetud HTM määrusega 01.01.2011.
20. VV määrus nr 25 „ Strateegiliste arengukavade liigid ja nende koostamine“. Vastu võetud 31.01.2007 .